

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXIII. (17)
No. (Štev.) 25

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
18. junija 1964

Brez srca

V Svobodni Sloveniji smo nedavno prinesli poročilo o sedanem položaju delavca in o njegovi socialni zaščiti v Zvezni nemški republik in v Zahodnem Berlinu. Iz njega je bilo razvidno, da se je splošni položaj delovnega človeka po končani vojni močno izboljšal in njegov življenjski standard zelo dvignil. V materialnem oziru je povsem preskrbljen. Zasluži toliko, da brez težav lahko preživlja svojo družino, živi v zdravem in z vsemi pridobitvami moderne vede opremljenem stanovanju, med delom dobi močno in zdravo hrano v bratu samem, za varstvo in zaščito njegovih otrok so pa za primer, da je tudi mati zaposlena, v vsakem pogledu poskrbela podjetja sama, pa tudi številne državne in zasebne socialne ustanove. Vse to je tako dobro urejeno, da starši glede varstva svojih otrok v času svoje zaposlitve niso nikdar v skrbeh.

Tako je poskrbela „kapitalistična“ Zahodna Nemčija za delovnega človeka in njegovo družino. Nič slabše ni v ostalih demokratičnih zahodnoevropskih državah.

Sedaj pa pogledimo, kako je v tem pogledu poskrbela za delavca, njegovo družino in varstvo njegovih otrok Jugoslavija, kjer ima že polnih 19 let neomejeno oblast komunistična partija. Navajamo podatke, o katerih resnično nič ne dvomimo. Saj jih je objavila funkcionarka sedanjega kom. režima Marija Robek v ljubljanskem „Delu“ z dne 31. marca t. l. pod značilnim naslovom „Več kot drobtino za otroško varstvo“.

V njem med drugim navaja, da pogled na stanje otroškega varstva v Jugoslaviji kaže „vse prej kot razveseljivo sliko“. Saj je „številno otroških ustanov obstalo, oz. ponekod upada“. V državi je sedaj skupno 1125 vzgojno-varstvenih ustanov, ki lahko sprejmejo okrog 75.500 otrok. Družbeno varstvo je zagotovljeno samo devetim odstotkom otrok zaposlenih staršev. Od skupnega števila 1,6 milijona otrok v starosti od 3 do 7 let je v varstvu komaj 67.000 otrok, ali nekaj več kot 4%. Glede varstva predšolskih otrok je zlasti kritičen položaj v črni gori in na Kosovu, pa tudi v Bosni in Hercegovini, med tem ko je v sami Vojvodini več kot 50.000 otrok zaposlenih staršev brez vsakršnega varstva.

Človek bi pričakoval, da bo v Sloveniji v tem pogledu položaj boljši, pa ni. V „Delu“ je zapisano, da je tu „razvoj otroškega varstva usmerjen predvsem na industrijska središča“, da pa je postalo „močno neurjeno varstvo na kmetijskih področjih“. Številno vzgojno-varstvenih zavodov v Sloveniji „se že kar nekaj let vrti pri številu 200“. Sedaj jih je točno 205 in v njihovem varstvu je 12.178 otrok, od tega 9300 v predšolski dobi. V Sloveniji je v varstvu 7,7% vseh otrok, oziroma 10% otrok zaposlenih staršev.

Da razvoj soc. varstva otrok v Sloveniji v resnici ni zadovoljiv, potrjujejo tudi ugotovitve ankete centra za socialno delo pri občini Kranj. Ta občina je v Sloveniji v več pogledih na prvem mestu. Ima najbolj razvito industrijo, je najbolj bogata občina v Sloveniji, ima najmanj kmečkega prebivalstva in največ zaposlenih žensk. Kar 46%. Sedaj je Kranj postal znan tudi po tem, da je v njem kar polovica otrok brez potrebnega varstva. To izhaja iz ugotovitve omenjene ankete, ki je zajela 76,7% družin, t. j. 6033 družin, v katerih živi 10.520 otrok do 15. leta starosti. Od tega števila ima le kakih 3.000 otrok zagotovljeno varstvo, bodisi da so pri materi doma ali po raznih zavodih. Za približno 2.000 otrok so starši poskrbeli tako, da mož in žena delata v izmenah. Za 1166 otrok je anketa ugotovila, da so čisto brez varstva, za ostale otroke so njihovi roditelji navedli, da so med njihovo odsotnostjo „doma na vrtu“, z drugimi besedami povedano, da so na ulici, 7,5% otrok je pa po navedbah staršev med njihovim delom „pri sosedovih“. Ker je med otrok, ki nimajo potrebnega varstva 75% otrok, k čim starši zaradi zaposlitve ne morejo dosti pomagati pri rešenju, se kot posledice takega stanja javlja v slabih učnih uspehih. Anketa je končno ugo-

POGODBA MED ZSSR IN VZH. NEMČIJO

Vzhodnonemški kom. predsednik Ulbricht se je še ves pretekli teden mudil v Moskvi, na razgovorih s Hruščevom. Končno sta Ulbricht in Hruščev prejšnji petek objavila, da sta podpisala pogodbo o prijateljstvu in medsebojni pomoči med Vzhodno Nemčijo in ZSSR za dobo dvajset let. Pogodba je stopila v veljavo takoj po podpisu in velja do leta 1984. Če je takrat nobena od podpisnic pogodbe ne bo odpovedala, je avtomatično podaljšana za nadaljnjih deset let.

„Pogodba bo,“ trdi Ulbricht, „pri pomogli k zblizanju med obema Nemčijama. Pozivam vlade ZDA, Anglije in Francije, naj razrešijo Zahodno Nemčijo njenih dolžnosti pariškega pakta (NATO), po katerih ji je prepovedano pogajati se z Vzhodno Nemčijo. To so ostanki živčne vojne, katerih mora biti Zahodna Nemčija rešena,“ je zatrjeval Ulbricht.

Ameriški predsednik Johnson in v Washingtonu se mučijo zahodnonemški kancler Erhard sta ob tej priliki izdala

Splošen sporazum na Gospodarski konferenci

Minulo nedeljo je 75 držav, ki so se udeleževale Gospodarske konference ZN v Ženevi sklenilo „splošen sporazum“ o sodelovanju med bogatimi in revnimi državami s to novo svetovno organizacijo.

Sporazum je le splošnega značaja. Izvršenih je bilo mnogo koncesij na obeh straneh, mnogo problemov pa je ostalo nerešenih. Te probleme bo morala reševati, tako so se dogovorili, Glavna skupščina ZN.

Na zasedanju so sklenili, da se ustanovi svetovna organizacija, ki se bo imenovala „Svet za trgovino in razvoj“, ki ga bodo sestavljali delegati štirih glavnih gospodarskih blokov današnjega sveta: Latinska Amerika, Afro-azijski kompleks, Zahod in sovjetski blok. Organizacija bo del ZN, njena naloga pa bo nadaljevati razgovore, začete v Ženevi, kovati nove strukture v svetovni trgovini in dati večjo možnost razvoja zaostalim državam.

Glavni sklepi so bili, poleg zgoraj omenjenega, naslednji: 1. Odložiti zahtevo zaostalih držav, da bi njihove surovine carinili manj, kakor surovine bogatih držav. Poseben odbor bo to zahtevo proučeval naprej; 2. V začetku je bilo odobreno, da bodo dobile zaostale države večji dostop na svetovni trg in da jim bo omogočeno lažje prodajanje njihovih surovin; 3. Industrijske države bodo poskušale zvišati svojo pomoč zaostalim

državam, da je na področju kranjske občine 1407 dojenčkov, ki so zvršene tudi brez potrebnega varstva. Zanimiva je tudi navedba, da od 10.520 otrok, kolikor jih je zajela anketa, živi 3426 (32%) skupno s starši v eni sami sobi ali enosobnem stanovanju. Te družine pa imajo tudi po 5 in še več otrok!

Marija Robek navaja, da je „poglavna ovira za pospešen razvoj otroškega varstva pomanjkanje materialnih sredstev za gradnjo novih ustanov, ker občinske skupščine odmerjajo prepriča sredstva za to področje. „Iz podatkov ankete Zveze prijateljev mladine Slovenije je namreč razvidno, da je „50 občinskih skupščin predvidelo za petletno obdobje za otroško varstvo le 2 milijardi in 669 milijonov investicijskih sredstev, že za sedanje potrebe otroškega varstva je pa potrebnih 44 milijardi in 435 milijonov.“

Tako navedbe Marije Rebek ter ugotovitve anket centra za socialno delo pri kranjski občini ter Zveze prijateljev mladine Slovenije. Odkrito povemo, da človeka ob teh dejstvih prevzema groza. Enostavno ni mogoče razumeti, kako je sploh mogoče, da more seda-

skupno izjavo, v kateri trdita, da sta v vsem sporazumnata.

V Londonu pa je angleška vlada izjavila, da nova pogodba ne bo sprejela starega britanskega stališča, da ne prizna vzhodnonemškega režima. Kljub zgornjim trditvam zaveznikov, ki pravno vse držijo, pa so zahodni strokovnjaki mnenja, da bo prišlo verjetno do nove berlinske krize prav zaradi podpisa pogodbe med Moskvo in Ulbrichtom. Zgodilo se je namreč prvič po minuli vojni, da so sovjeti pisмено potrdili, da smatrajo Berlin kot „ne odvisno politično enoto“ in da je Vzhodni Berlin „prestonica Vzhodne Nemčije“. Zahodne velesile pa trdijo, da je ves Berlin še vedno okupirano mesto in da more biti njegov položaj spremenjen samo z mirovno pogodbo s ceo Nemčijo in to s strani vseh zaveznikih sil iz druge svetovne vojne.

Medtem, ko je Ulbricht po podpisu pogodbe mirno odpotoval nazaj v Vzh. Nemčijo, Hruščov pa z ladjo na obisk Danske, Švedske in Norveške, pa je jugoslovanski diktator Tito povzročil prejšnji teden veliko ugibanj po vseh zahodnih in satelitskih prestolnicah zaradi svojega nenadnega odhoda iz Leningrada. Manj kot 24 ur po prihodu je že zopet odpotoval iz ZSSR. S Hruščovom je imel le kratek sestanek, po katerem sta oba zatrjevala, da je med njima sporazum v vseh vprašanjih o katerih sta se pogovarjala. Listi so zapisali, da je dal Tito vso podporo za njegovo nastopanje proti kitajskim komunistom.

državam na en odstotek svojega neto narodnega dohodka; 4. Zaostalim državam bodo poskušali pomagati s finančnimi kompenzacijskimi podporami za njihove produkte, če bi njihova cena bila ogrožena zaradi nihanja cen na svetovnem trgu.

Sporazum so ratificirali na ponedeljski plenarni seji.

Erhard se je vrnil iz ZDA in Kanade

Zahodnonemški ministrski predsednik Erhard se je prejšnji teden štiri dni mudil na obisku v Kanadi in ZDA. Po vrnitvi v Bonn minulo nedeljo je izjavil, da sta obe državi „prijatelja, ki nas bosta podpirala, kadar koli jima bo njuna politika in razmere dopuščale.“

Razgovore z Johnsonom in kanadskim predsednikom Pearsonom je označil za „plodonosne“ ter je izjavil, da je z njima razpravljal o „takozvanem prijateljskem paktu“ med Moskvo in Vzh. Nemčijo. „Oba je enako zanimala ta pogodba in oba sta prišla do istih zaključkov kakor jaz,“ je zatrjeval Erhard.

Vatikan je dal kat. škofom pooblastilo, da lahko dovolijo vernikom, da lahko obvezno nedeljsko mašo v primeru potrebe opravijo že v soboto. S to odredbo hočejo doseči, da nedeljski izletniki in turisti ne bi bili brez maše.

nja komunistična oblast tako zanemarjati varstvo otrok. Izgovor odn. oč tek občinskih skupščinam, da za varstvo otrok odmerjajo „prepriča sredstva“, ni prav nobeno opravičilo. V Sloveniji in po ostalih republikah v Jugoslaviji ima komunistična partija že od leta 1945 neomejeno oblast. Je absoluten gospodar vsega bogastva, vseh podjetij in vsega gospodarstva, s svojim nasiljem pa ima pod sabo tudi vse državljane ter s svojo partijsko policijo razpolaga tudi z njihovimi življenji. Ne občinske skupščine, sedanji komunistični sistem, partija sama je odgovorna tudi za to socialno sramoto pred kulturnim svetom, da so celo v Sloveniji dojenčki, ki med zaposlitvijo staršev nimajo potrebnega varstva. Partija sama in nihče drugi je kriva tega, ker ima pred sabo samo ta cilj, da z nasiljem še naprej vzdržuje svojo tiranijo nad narodom, da ustvarja blagostanje in kupiči bogastvo nosilecem svojega režima, članom nove komunistične reakcionarne buržoazije, privilegirane razreda, za potrebe ljudstva pa nimajo najbolj primitivnega socialnega čuta. Vladajo s silo — brez srca.

Hruščov na obisku v skandinavskih deželah

V ponedeljek zjutraj je Hruščov z ladjo odpotoval na 19 dnevni obisk Danske, Švedske in Norveške. Odplul je iz Kalingrada ter je prispel v København v torek dopoldne. S seboj je vzel svojo ženo Nino, hčerki Rado in Julijo, njuna moža, Adžubeja, glavnega urednika Pravde, in Viktorja Gonderja, direktorja kijevske opere in baletnega gledališča ter zunanje ministra Gromikova.

Hruščov je tokrat prvič na obisku v skandinavskih državah. Policije po teh državah so podvezle kar najbolj stroge varnostne ukrepe. V rezidenci v Oslu, kjer bo Hruščov stanoval, so pred dobrim tednom odkrili tempirano bombo. V Stockholmu je velika kolonija protikomunističnih beguncev različnih narodnosti, ki so vsi sovražno razpoloženi do sovjetov in drugih komunistov. Danska policija šteje 6700 mož ter je

vsa v pripravnem stanju med obiskom Hruščova, stockholmska policija pa je z dežele pozvala v mesto dodatnih 600 agentov za varstvo predsednika sovjetske vlade.

Tako na Danskem kot na Švedskem in Norveškem so se ustanovile protestne skupine raznih poklicev, ki so razvile močno propagando za bojkotiranje Hruščova. Te protestne organizacije ne nameravajo uprizarjati izgrediv, pač pa pozivajo prebivalstvo na „tih protest“, bojkotiranje sprejemov in prazne ulice, po katerih se bo Hruščov vozil.

Hruščov je hotel priti na obisk v te države prvič že leta 1959, toda takrat je bilo javno mnenje tako nasprotno njegovemu prihodu, da se je potovanju moral odpovedati. Skandinavcem je bila takrat še močno v spominu madžarska vstaja leta 1956 in sovjetska krvava zadušitev upora.

I Z T E D N A V T E D E N

Odvzem političnih pravic za deset let biv. predsedniku in dosed. predsedniškemu kandidatu za prihodnje brazilске volitve močne socialdemokratske stranke Juscelinu Kubičku, je v državi in v svetu naletel na močan odmev ter povzročil tudi najrazličnejše komentarje. List „Los Angeles Times“ ugotavlja: „Izgleda, da se je sedaj brazilska revolucija, kakor pred njo številne druge, obrnila proti sami sebi, ko so njeni prvaki začeli uporabljati iste totalitaristične metode, katere so vedno obsojali in zatrjevali, da jih bodo onemogočili.“ „Comercio Gráfico“ v Limi zatrjuje, da je odvzem polit. svobostin Kubičku povzročil „političen vihar, ki se ne omejuje samo na Brazil, ampak se je razširil po vsem kontinentu, kjer je Kubiček priljubljena in spoštovana osebnost.“ List se vprašuje, kakšne cilje zasleduje sed. brazilski režim s temi sankcijami ter prihaja do zaključka, „da so sed. brazilski oblastniki začeli izgubljati na priljubljenosti.“ „El Tiempo“ v Bogoti je tudi mnenja, da je postopanje sed. brazilske vlade vedno manj razumljivo in bo vrnitev v demokratski režim vedno težja. — Kubiček je po odvzemu političnih pravic in razveljavitvi senatorskega mandata dobil nad 11 tisoč brzojavk s pozdravi in izrazi solidarnosti tako iz države kakor tudi z vseh delov sveta. Celo z Japonske in Kitajske. V soboto je odpotoval s svojo gospo na daljše potovanje po evropskih državah. V poslancih na narod je zatrjeval, da se bo vrnil in nadaljeval boj za pravo svobodo in socialno pravičnost. Brazilska socialdemokratska stranka je zaradi sankcij, ki ji je vlada predsednika gen. Castela Branca podvezla proti njenemu članu Kubičku pretrgala zveze z njo ter je prešla proti njej tudi v opozicijo. Ustavno določilo, po katerem je sed. revolucionarna vlada lahko „čistila deželo ter javno upravo in politične stranke levičarskih ter koruptivnih“ elementov je prenehalo veljati dne 15. junija. Pred iztekom njegove veljavnosti je predsednik odzvel polit. pravice še nad 400 raznim brazilskim polit. osebnostim. Širile so se tudi govorice, da je bil na listi za odvzem polit. pravic tudi sed. guverner države Sao Paulo Adhemar de Barros, pa je drž. tajnik za varnost v tej državi general Aldevo Barbosa zagrozil zvezni vladi, naj se nihče ne dotika guvernerjevega mandata, „ker da ta država ne dopušča prav nobene intervencije zvezne vlade na svojem področju.“

plozije so bile tako močne, da so v širini enega kilometra poškodovane vse hiše ter v njih ni ostala cela niti ena šipa. Eksplozije so zahtevale tudi številne človeške žrtve. Bil je veliko mrtvih še več pa ranjenih. Obласти zatrjujejo, da je do eksplozije v skladišču municije prišlo zaradi sabotaže.

Predsednik ZDA Johnson je izjavil, da so ZDA v vsaki vrsti orožja močnejše kot pa katera koli druga država na svetu ter je njena obrambna sila večja kot je bila kdajkoli poprej. Je večja in močnejša, kot pa je kombinirana sila vseh narodov v zgodovini. To dejstvo daje ugodne perspektive za ohranitev miru na svetu.

V Mehiki je kubanski dijaški revolucionarni svet objavil, da so se Castrovi policijski organi na Kubi znova razdeljali nad nasprotniki sedanje tam. kom. diktature. V strahu, da bo v kratkem prišlo do novega izkrcanja proticastrovcev na Kubi, so castrovi v provinci Camaguey napravili hišne preiskave v 4000 domovih, nad 1500 protikomunistov so zaprli, nad 140 jih pa ustrelili.

Papež Pavel VI. je imenoval posebno stalno komisijo za družbene zveze. Komisija ima tri člane, predseduje ji pa ameriški nadškof Martin John O'Connor. Omenjena komisija je prva vatičanska stalna komisija, ki je bila ustanovljena po sklepu II. vatičanskega koncila. V njeno delovno področje spadajo vsa vprašanja, ki so v zvezi s kinom, radiom, televizijo in tiskom.

Med Francijo in Španijo je podpisan dogovor glede postavitve skupne baze za odstranjevanje raketnih izstrelkov na Kanarskih otokih. Pred tem je francoska vlada sklenila slično pogodbo že tudi s portugalsko vlado za postavitve enakih baz na Azorskih otokih.

Predsednik Francije general De Gaulle je ob sprejemu poverljivih listin od novega argent. in perujskega veleposlanika izjavil, da ni nobene nevarnosti, da zaradi zadnje operacije ne bi mogel v jeseni obiskati obeh navedenih držav, katerima bo Francija nudila vsvo možno pomoč za obnovo njunih gospodarstev.

V Italiji so imeli prejšnji teden silovita neurja, ki so zahtevala tudi človeške žrtve ter povzročila tudi veliko materialno škodo. Najprej so bila ob jadranski obali v severni in srednji Italiji, potem pa v južni in na Siciliji. V Italiji so imeli prejšnji teden tudi stavko železničarjev. Stavka ni bila popolna, ker je vlada za opravljanje javnega prometa ponekod uporabila vojsko. Komunistično usmerjeni železničarji so na več mestih z bombami poškodovali žel. progo, da bi preprečili žel. promet.

Španska policija je v Barceloni, Zaragoza, Valenciji in Murciji zaprla več sto komunistov, ki so pripadali še pred državljansko vojno ustanovljeni Delavski stranki za marksistično združitev, drugi pa kitajskim komunistom naklonjeni skupini v sami kom. stranki. Nekateri listi zatrjujejo, da so komunisti moskovske usmerjenosti sami prijavili policiji za kitajske komuniste delujoče prevratnike, da jih je Francova policija lahko spravila na varno.

Nehrujev naslednik v Indiji Lal Bahadur Shastri je sestavil sredinsko desničarsko vlado.

V mestu Santo Domingo v Dominikanski republik je prejšnji teden izbruhnil požar v skladišču municije. Eks-

POVERJENIŠTVO SLS V ARGENTINI V SPOMIN Dr. VLADKA MAČKA

Poverjeništvu Slov. ljudske stranke za Argentino je priredilo v nedeljo, dne 14. junija t. l. za svoje zaupnik spominsko počastitev nedavno umrlega voditelja hrvatskega naroda predsednika Hrvatske kmetijske stranke dr. Vladka Mačka. Pri sv. maši in pri spominski proslavi je bilo navzočih okoli 100 strankinih zaupnikov iz vseh slovenskih naselij na področju Vel. Buenos Airesa.

Sv. mašo za pokoj duše dr. Vladka Mačka je daroval g. direktor Anton Orehar. Po evangeliju je imel cerkveni nagovor o nalogah in dolžnostih skupnosti in posameznikov do vodilnih osebnosti in javnih delavcev, zlasti še v emigraciji, ko je treba podpirati njihovo odgovorno in nevhvaležno delo za koristi ljudi v izseljenstvu, kakor tudi doma.

Po sv. maši je bila spominska proslava v dvorani Slovenske hiše. Zborovanje je zaradi boleznih odsotnega predsednika stranke poverjeništvu za Argentino g. Miloša Stareta začel in vodil tajnik poverjeništvu g. Rudolf Smersu. Najprej je predlagal v predsedstvo spominskega zborovanja biv. celjskega župana g. dr. Alojzija Voršiča in biv. župana v Ložu g. Ludvika Kržiča, ki sta zasedla častni mesti.

Zatem je g. Smersu poudaril, da je poverjeništvu priredilo to počastitev iz teh nagibov: „Hoteli smo se pokloniti spominu politika in državnika, izredno dobrega človeka, vernega kristjana in odločnega demokrata ter res iskrenega prijatelja slovenskega naroda. Obenem pa smo hoteli ob tej priložnosti poudariti povezanost slovenskega in hrvatskega naroda ter prijateljske in koristno sodelovanje med obema narodoma v preteklosti. Ta povezanost in to sodelovanje je nujno potrebno tudi danes in bo tudi jutri.“

Ko je opisal dr. Mačkovo osebnost, je dodal: „Dr. Maček ni bil kak mogočen politik in po znanjem videzu niti ne preveč borbena politika. Vedno se je odlikoval po umerjenosti, zmernosti v besedah in dejanjih, toleranciji, resnosti in konstruktivnem delu. Ni bil demagog, ni sejal sovražstva do političnih nasprotnikov, bil je odločno proti nasilju.“

V zaključnem delu svojega govora je omenjal pogreb dr. Mačka dne 18. maja v Washingtonu. Povedal je, da je bilo tam zbranih veliko zastopnikov raznih narodov. Bile so navzoče emigrantske politične osebnosti, ki že dolgo niso bile skupaj. Eden od teh, predsednik srbske zemljoradniške stranke, dr. Milan Gavrilović, je tedaj izrekel pomembne besede: „Maček je moral umreti, da je prišlo do tega, da si po tolikih letih zopet segamo v roke.“ Povedal je dalje, da hrvatski listi navajajo vsebino govora na grobu in posebej poudarjajo, kako prisrčen je bil poslovilni govor dr. Mihe Kreka, predsednika SLS in NO za Slovenijo, ki je bil dr. Mačkov osebni in politični prijatelj. Dr. Krek je v svojem poslovilnem govoru zlasti naglasil, da so bili odnosi med Hrvati in Slovenci za časa predsednikovanja dr. Mačka izredno dobri, prijateljski in koristni tako za Hrvate kot za Slovence. To prijateljstvo med dvema sosednjima narodoma je potrebno ne samo ohranjati, ampak tudi poglobljati, ker je to bila politika pok. predsednika dr. Mačka. Govornik naglašal, da je govor dr. Kreka napravil na vse navzoče velik vtis. Glavni tajnik HSS dr. Jurij Krnjevič se je dr. Kreku še posebej zahvalil za odlični govor, ki ga je imel ob dr. Mačkovem grobu.

Po zaključku uvodnega govora je predsedujoči g. Rudolf Smersu prebral zbranim strankinim zaupnikom pismo, ki ga je za ta komemorativni sestanek poslal predsednik SLS g. dr. Miha Krek.

DR. KREKOVE SPOMINSKE BESEDE

Bog daj svoj mir dobremu pokojnemu dr. Vladku Mačku. Naj mu nakloni blaženost, ki jo je namenil tistim, ki njega ljubijo. Kadar smo se srečali, je klical ljubezljivo: Dobar dan Bog daj. Če si ga vprašal, kako mu gre, je odgovoril: Kakor Bog hoče. Če smo govorili o kakem bodočem dogodku ali načrtu, ki ga je sprejel, je dodal: Naj bo tako, ako Bog da. Ko smo se poslavljali, je ponavljal: Z Bogom, z Bogom.

V javnem življenju Hrvatov je bil z vso ljubeznijo, z misijonarskim ognjem in mladeniškim idealizmom. Razumeval je politično delo kot delo za bližnjega po čistem kršč. pojmovanju. Zdravo kmetško družino je smatral za srčko božjega delovanja v tem zemeljskem življenju. Prepričan je bil, da je bila ta družina v dobi njegovega življenja najbolj krivično zapostavljena in ji je poveljilo vslo ljubezen in skrb. Ker je Stepan Radić s svojim bratom Antonom v

tistem času, ko je Maček kot mladenič stopal v življenje, začel široko gibanje ljudske prosvete, dviganje in utiranje napredka v hrvatski kmetijski vasi in tako ustvaril novo kulturno in socialno politično gibanje, je Mačka potisnila vanj njegova ognjevita ljubezen do kmetškega človeka in njegovo prepričanje, da je kmetijska družina vir lepote in blagostanja celotne družbe in vsega narodovega življenja. Politično delo je razumeval kot prizadevanje za uresničitev pravičnih zahtev in želja svojega naroda, politiko kot instrument za uveljavljanje socialne pravičnosti v notranje družbenem in kot sredstvo za uveljavljanje pravice svojega naroda v zunanem, mednarodnem življenju in njegovih borbah. Začetek vse njegove politike pa je bila skrb za kmeta in cilj je bil srečna kmetijska družina, srečen in zadovoljen hrvatski narod.

Dr. Maček je imel nas Slovence rad. Z njim nismo samo sodelovali kot družabniki, ki imamo iste ali zelo slične cilje glede na demokratično ureditev družbe in države, glede pojmovanja socialnih vprašanj in nalog, glede pomena vere in kulture v ljudskem življenju, bili smo resnični prijatelji, ki si ne skrivajo nasprotij in nasprotovanj, so iskreni in topli pri delu za skupne koristi in dogovorjene namene. Dr. Maček nič ni skrival svojega slovenskega očeta, svojo slovensko kri. Nasprotno, hvalil se je z njo. Rad je n. pr. pripovedoval tale zgodbo: Oče, ko je bil že starejši, v penziji, je živel skupno z družino dr. Vladka Mačka. Vabili so ga pogosto, naj bi prisedel k skupni mizi, kadar je bil v hiši kak odličen gost, ker je bil mož zabaven in prijeten družabnik. Pa ni hotel. Redko in zelo težko ga je bilo k temu pripraviti. Vedno se je branil, da je prestar in preneroden. Ko pa je nekega dne nenadoma prišel v Mačkovo hišo nenapovedan dr. Korošec in je dr. Vladko zopet povabil očeta h kosilu, se je ta prestrašil, pa obljubil. Že so vsi prišli k mizi, že je bilo treba sestiti, ko očeta še ni bilo. V zadnjem hipu pa vstopi oblečen v najsvečanejšo obleko, ki jo je imel samo za najbolj uradne parade, nekdanjo „salon rok“. Pristopil je k dr. Korošcu pozdravil in rekel: „To pa je res srečen dan, da ste Vi, gospod predsednik, pri nas!“ Dr. Maček je rad govoril o svojih slovenskih prijateljih, o svojem rojstnem kraju tam v kozjanskem okraju, o svojih obiskih v Rogoško Slatino in druge slovenske kraje, ki jih je popisoval z navdušenjem in prisrčnostjo, ki jo more kazati samo resničen ljubitelj našega človeka in naše zemlje. Kar iz rokava je stresal citate iz Jurčiča, Stritarja, Gregorčiča, Prešerna, Vodnika in slovenskih narodnih pesmi je znal na pamet več, daleko več kot povprečni slovenski izobraženec. To navajam v dokaz, da je mož res tudi živel svoj slovenski del pokolenja in bil srečen z njim. Zato pa je tudi naše sodelovanje z njim bilo vedno posebno toplo in prijetno, pa čeprav smo se srečali v hudem in včasih razpravljali težke stvari.

Dr. Maček je hotel doseči čim bolj samostojno Hrvatsko in skupnosti z drugimi jugoslovanskimi narodi. Bil je prepričan, da je skupnost za Hrvate najkoristnejša rešitev. Skupnost na osnovi popolne enakopravnosti in pravičnosti v vseh ozirih in področjih, skupnost, ki je nekaj več kot skupnost dobrih sosedov, je bolj tesno povezana, pa vendar je še vedno vsak gospodar v svojem delu. Zunanja oblika mu je bila podrejena važnosti. Rad je razlagal: Da, Hrvati hočemo svojo Hrvatsko, svojo državo. Toda ni država sama sebi namen. Imeli smo v Pavličević Hrvatski državo, ki se je zvala nezavisna Hrvatska država, pa je dejansko bila nacistična in fašistična okupacijska cona in kolikor je bilo ustaške oblasti v njej, je bila največja nesreča, kar jih pomnimo v naši zgodovini. Bistveno je torej blagostanje ljudstva, vsebina življenja, ki ga štiti in pospešuje družbena oblika, pa naj se že imenuje država ali pa kaj drugega. Osnova vsega družbenega življenja pa mora biti politična svoboda, enakopravnost državljanov in socialna pravičnost. S takim svojim stališčem je bil dr. Maček močan element ohranitve državne skupnosti Jugoslavije, čeprav je bil večino svojega političnega delovanja v najostrejši opoziciji proti njenim vladam, tako, da je šele neposredno pred izbruhom druge svetovne vojne prišlo med Hrvati in Belgijom do sporazuma, ki se je postopoma uveljavljal v smeri, da spremeni centralistično državno upravo v federativno zvezo.

Z vso odločnostjo in doslednostjo je odklanjal vsako nasilje v narodno političnih in mednarodnih borbah. Prav zato je z enakim studom zavračal vse skupine, ki so se nasilja posluževale, pa naj je to bil nacizem, fašizem ali pa ustaštvo. V začetku nemške okupacije Hrvatske in ustaške vlade v Zagrebu so mu Nemci ponudili, naj on prevzame oblast. Odgovoril je iskreno: „Dokler je tuja vojska v Hrvatski, nihče drugi ne more imeti oblasti, noben Hrvat ne more prevzeti odgovornosti. Naj vaša vojska zapusti našo deželo in jamčim vam, da bom skrbel za mir in red. Zaupam v svoje ljudstvo in sem prepričan, da bom mogel ohranjati tu mirno življenje brez vsake tuje pomoči. Če pa hoče nemška vojska ostati v Hrvatski, naj ona prevzame tudi javno upravo in odgovornost zanjo.“ Ustaška vlada ga je zaradi takega odgovora poslala v koncentracijsko taborišče.

Ker je odklanjal nasilje in branil demokratične pravice in svobodo, mu ni bilo življenja pod komunističnim režimom. Odsel je v tujino, da bi tam dogorel v prizadevanjih za osvobodjenje svojega ljudstva.

Spomin na dr. Mačka počastimo s hvaležnimi srci za ta vzor javnega delavca in z obnovo naših sklepov, da bomo po svojih močeh storili in doprinesli, da bi slovensko-hrvatsko bratstvo bilo stalno, trdno, plodono in koristno obema narodoma. Ta spomin častimo še prav posebej z vročo željo in prošnjo, da bi vzrastle in se krepile moči, ki so potrebne, da bi padel z ramena naših narodov jarem komunistične diktature in bi mogli preiti v svobodno politično življenje.

Slava spominu dr. Vladka Mačka! Naj živi svobodna, demokratična vzajemnost Slovencev in Hrvatov! Daj Bog svoj blagoslov skupnim naporom za osvobodjenje iz sedanje sužnosti pod komunistično diktaturo. Tople spominske besede dr. Kreka so strankini zaupniki poslušali z vso pozornostjo ter jih vzeli na znanje s tihim odobravanjem.

ODNOSI MED SLS IN HSS

Zaključna točka spominske proslave je bil referat g. Joška Krošlja o odnosih Slovenske ljudske stranke do Hrvatske republikanske seljačke stranke in poznejše Hrvatske seljačke stranke. Pričel je njuno tesno sodelovanje zlasti do leta 1924, do ustanovitve vlade narodnega sporazuma z Davidovičem in dr. Korošcem na čelu ter poznejše odnose med njima, ko sta bili obe stranki v raznih političnih blokih. Poudarjal je pa in to so bile zaključne ugotovitve referata, da „čeprav je bila SLS na drugi strani, kakor pa HSS, se pravi v drugem bloku polit. strank, to ne pomeni, da bi bila stranka prekinila zveze s Hrvati, ali da bi vodila politiko proti njim. Ravno nasprotno, vedno so obstojali prav prisrčni odnosi med dr. Korošcem in dr. Mačkom, ki zaradi znanih okolištin na Hrvatskem tega dostikrat ni smel glasno in javno povedati. Dr. Korošec je svoji naklonjenost do Hrvatov dovolj zgovorno izpričal z vsem svojim delom v vladi, ko je ravno s svojo pomirjevalno politiko pripravil vzdušje za sklenitev hrvatskega sporazuma leta 1929. Zaradi pomirjevalne politike do Hrvatov in zaradi svobodnih volitev, ki jih je leta 1938 zahteval in tudi izvedel, ga je dr. Stojadinović izločil iz vlade.

V odnosu do Hrvatov je dr. Korošec ljubosumno branil koristi Hrvatov prav tako odločno, kakor slovenske. Iz osebne stika z dr. Korošcem vem, da nobena važnejša odločitev po letu 1925, ki se je nanašala na Hrvate, ni bila izdana brez vednosti dr. Mačka in vodstva HSS. Nobena vplivna upravna osebnost na Hrvatskem ni bila imenovana brez vednosti in pristanka dr. Mačka. Med dr. Korošcem in dr. Mačkom, to se pravi z drugimi besedami med obema strankama, osebni stiki tako niso nikdar prenehali. Dr. Korošec in dr. Maček se, kolikor mi je znano, nista nikdar javno napadala. Njun odnos je označevalo medsebojno spoštovanje. Dr. Maček osebno je vedno kazal razumevanje za drugačno dr. Koroščevo politično pot. Vedel je, da dr. Korošec ne bo nikdar ničesar napravil proti Hrvatom. Dr. Korošec je močno vrednotil dr. Mačkovo preudarnost, njegov klen značaj, njegovo moško besedo. Kajti dr. Maček je ni nikdar prelomil, če jo je dal, pa četudi je moral zato trpeti politično preganjanje. Bil je tih, preudaren, slovensko poseben in tudi slovensko veren. Prav tako kot dr. Korošec ga je odlikovala njegova velika ljubezen do naroda. Zaradi te ljubezni je bil tako prepričan v svojih političnih izjavah, kajti dr. Maček je bil za skupno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov. Tega pač lenše ni mogel povedati, kakor je to storil z lansko božično poslanico, ko je iz globine srca prosil Boga, naj bi Hrvatom in Srbom dal pravo pamet, da nikdar več ne bi reševali svojih sporov z noži in bodali.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Iskanje poti iz sedanjih težav

Za ta teden je Glavna delavska konfederacija napovedala izvedbo naslednjega dela svojega bojnega načrta, ki predvideva zasedbo javnih in privatnih gospodarskih ustanov in obratov za 24 ur. Zasedba naj bi se izvedla do 18. t. m. in sicer istočasno na vsem državnem področju. Spričo težkega vzdušja, ki ga je ustvarilo že dosedanje izvajanje „bojnega načrta“ z zasedanjem tovarn in drugih gospodarskih ustanov ter določanje njihovih lastnikov za talce, je postala zaskrbljenost vseh, ki jim je na srcu blaginja naroda in države, še večja. Izvedba teh načrtov lahko privede do težkih dogodkov. Nobenega dvoma ni, da je levičarskim elementom mnogo do tega, da bi „dobil žrtev, ali pa žrtve“, s katerimi bi potem lahko še bolj hujskali ljudstvo na neposlusnost.

Ti in taki nagibi so bili gotovo merodajni za buenosaireskega nadškofa kardinala Caggiana, da je začel pomirjevalno akcijo. Prejšnji teden je pismeno sporočil članom vodstva Glavne del. konfederacije, da bi se rad z njimi sestal na razgovor. Če žele, bo prišel sam k njim, če pa hočejo, lahko tudi oni pridejo k njemu. Funkcionarji CGT so se odločili za poslednje in so kardinala prejšnji teden v sredo obiskali v nadškofiji. O vsebini razgovorov niso hoteli izdati nobenih podrobnosti ne kardinal in tudi ne člani vodstva Glav. del. konfederacije. Ti so pozneje samo sporočili javnosti, da razgovori, ki so jih imeli s kardinalom, ne predstavljajo „premirja z vlado“ in tudi ne „ustavitve izvajanja bojnega načrta“.

Po sestanku in razgovoru s člani vodstva CGT je kardinal Caggiano prejšnji četrtek obiskal predsednika republike dr. Illio. Razgovor med njima je trajal dalj časa ter tudi o njem ni bilo izdano nobeno sporočilo za javnost. Prejšnji petek je pa bil kardinal Caggiano na razgovoru z notranjim ministrom dr. Palmerom. Tudi o tem razgovoru nista marala dati izjav ne kardinal in ne notr. minister.

Med tem je imel predsednik dr. Illia skoro vsak dan posvete z vodilnimi osebnostmi poslanskega in senatorskega kluba ljudsko radikalne stranke. Več razgovorov je tudi imel z notranjim ministrom. Vsi so brez dvoma nanašali na vprašanja, ki so bila predmet izmenjave misli med kardinalom in njim, t. j. na rešitev vprašanj, ki jih je postavila CGT in katerih rešitev hoče doseči z izvajanjem „bojnega načrta“.

Kljub hermetizmu, ki spremlja posredovalno akcijo kardinala Caggiana, so te dni listi le mogli ugotoviti, da ima ta akcija za glavni cilj doseči premirje odn. ustavitve izvajanja bojnega načrta vsaj za 30 ali 45 dni. Vlada mora imeti na razpolago čas, da pripravi rešitve. Čas morata imeti tudi poslanska in senatorska zbornica, ki tudi ne smeta zasedati pod nobenim pritiskom. Za dosego tega cilja je pa nujno, da pride čimprej do sprejema predstavnikov CGT pri predsedniku dr. Illiji.

V trenutku, ko pišemo to poročilo, je položaj naslednji: Drž. podtajnik v notr. min. dr. Luis Vesco je obvestil kardinala, da je sprejem vodstva CGT določen za sredo ob 11 dopoldne. Predsednik je določil ta sprejem, ne da bi s tem

Tako je povsem naravno, da so tudi politični odnosi med Hrvati in Slovenci potem, ko je vodstvo HSS prevzel pok. dr. Maček znova postajali tako iskreni in odkriti, kakor so bili do leta 1924. Veliko zaslugo za to ima tudi naš sedanjji predsednik dr. Miha Krek, ki je med drugo svetovno vojno kot podpredsednik jugoslovanske vlade v emigraciji tako modro ravnal, da je v obnovljenih sporih med Srbi in Hrvati pri obeh ohranil polno zaupanje ter priznanje, da je bil za obe narodni strani enako pravičen. To je potrdil lani sam dr. Krnjevič ob obisku Argentine. Po prihodu v Severno Ameriko pa dr. Krek in dr. Maček nista bila samo najtesnejša politična sodelavca v skupnih naporih za osvoboditev narodov Jugoslavije izpod komunistične tiranije in v iskanju možnosti za skupni nastop emigracij vseh narodov Jugoslavije za rušenje komunistične diktature v domovini, ampak tudi iskrena osebna prijatelja, kar je samo še poglobljalo prijateljske stike med SLS in HSS s tem pa tudi med slovenskim in hrvatskim narodom.

To politiko bo treba nadaljevati, ker koristi obema sosednjima narodoma in ker je bila to tudi politika pok. predsednika dr. Mačka, kakor je lepo ugotovil dr. Krek v poslovilnem govoru ob odprtju dr. Mačkovem grobu v Washingtonu.

Po referatu g. Krošlja je bila počastitev spomina dr. Mačka na sestanku zaupnikov SLS zaključena.

vlada priznala, da opušča karkoli pri izvajanju svoje popolne državne oblasti. S tem je povedano, da akcija sodne oblasti proti funkcionarjem CGT zaradi zasedanja tovarniških obratov in drugih gospodarskih ustanov teče naprej. Vlada si z ničemer noče in ne želi vezati rok v izvrševanju svoje oblasti kot upraviteljica države in zaščitnica koristi njenih državljanov ter varuhinja svobode in demokracije.

Da vlada stoji odločno na stališču, da je treba za vsako ceno ohraniti red in mir v državi, zavarovati sedanjji družbeni red in zaščititi privatno lastnino ter osebno svobodo državljanov, izhaja tudi iz govora predsednika ljudske radikalne stranke dr. Riharda Balbina na televiziji prejšnji petek. V svojih izjavah je dr. Balbin zatrjeval, da za vsa vprašanja tudi najboljšo rešitev ustava s svojimi določili ter sploh strogo izvajanje zakonskih predpisov proti vsem tistim, ki se jih ne drže. V istem govoru je dr. Balbin dregnil tudi v peronistično srčeno gnezdo, ko je na zatrjevanja tistih, ki pravijo, da se bo Perón vrnil v državo in mu CGT z izvajanjem svojega bojnega načrta samo pripravlja pot, odgovoril z zatrdilom, da se Perón ne bo vrnil v Argentino. Zaradi te njegove izjave so vse peronistične organizacije skočile in objavljajo izjave proti dr. Balbinu.

Konfederalni odbor Glavne delavske konfederacije je na sestanku v ponedeljek spremenil izvedbo končnega dela bojnega načrta v toliko, da se bo zasedba obratov izvedla v času do 28. junija, toda ne istočasno po vsej državi, ampak na različne dneve po posameznih provincah in krajih. Z ozirom na dejstvo, da CGT še naprej vztraja pri svojem bojnem načrtu, je ob zaključku lista v sredo dopoldne postalo zelo malo verjetno, da bi predsednik dr. Illia sprejemal na razgovore predstavnike CGT istočasno, ko isti odredajo nova zasedanja gospodarskih obratov.

Pomanjkanje mesa na trgu

Prejšnji teden so v Argentini začele veljati maksimirane cene za meso. Določila jih je vlada po daljših razgovorih z živinorejci in z raznimi živinorejskimi predstavniškimi ustanovami, s katerimi pa ni mogla priti do sporazuma. Zato je vlada maksimalne cene določila sama ter določila, da se ob ponedeljkih in torških ne sme prodajati goveje mesa. Posledica maksimiranja cen je bila ta, da se je prvi dan, ko so začeli meso prodajati po uradno določenih cenah, t. j. prejšnji teden v sredo na vseh trgih v Buenos Airesu občutilo veliko pomanjkanje mesa. Poznejše dni je na trge prišlo še manj mesa, v zadnjih dneh ga pa sploh ni bilo, ker ni bilo dovolj živine v klavnice. Predstavniki vlade so objavili, da je odločitev vlade o maksimiranju cen nepreklicljiva in da bo začela izvajati sankcije proti vsem, ki se jih ne bodo držali. Napovedala je, da bo nastopila tudi proti tistim klavnicam, ki se ne drže novih določil o klanju živine ter dostavljanju mesa mesarjem po uradno določenih cenah.

Še o gverilcih

Glede zalaganja gverilcev v provinci Salta z orožjem je informativna služba državnega orožništva, ki vodi vso akcijo proti gverilec, objavila, da je strokovno in uradno ugotovljeno, da so gverilci v Argentini za svoje začetno zbiralo taborišče dobivali orožje s Kube. To velja zlasti za puške belgijskega izvora. Orožarna v Belgiji je namreč potrdila, da je take vrste pušk, kakor so jih našli pri ujetih gverilcih v Argentini, dobavila samo Kubi.

V zvezi s postreljenimi gverilci, delno so jih pobili komunisti sami, če so ugotovili, da kdo med njimi ni bil povsem zanesljiv, delno pa padli v spopadih z orožniki, ko so jih zasledovali po odkritju njihovih taborišč v Oranu, so bili prejšnji teden tudi nemiri na filozofski fakulteti buenosaireske univerze. Levičarsko usmerjeni akademiki so namreč priredili komemorativno zborovanje za dva pobita gverilca-akademika. Ob tej priliki je prišlo na fakulteti do večjih izgrediv. Državni tožilec je sedaj protij organizatorjem te komemoracije vložil tožbo zaradi poveljevanja zločinstva ter hujskanja na zrušenje sedanje-ga družbenega reda.

Prejšnjo soboto so bili izgredi tudi na cordobski univerzi med sejo vseučiliškega sveta. Levičarsko usmerjeni akademiki so vzklikali Živela Kuba, vdrli v sejno dvorano ter so začeli metati jajca proti članom vseučiliškega sveta. Rektor univerze dr. Orgaz je takoj zaključil sejo. Pozneje so na univerzi izdali ukrepe, da se slični izgredi ne bi mogli več ponavljati.

Novice iz Slovenije

Umrli so. V Ljubljani: Ivana Zibelnik roj. Hitti, Marija Lesar, biv. trg. s suho robo, Tomaž Supančič, podpredsednik obč. sindikalnega sveta, Srečko Zuljan, Leopold Koman, upok., Jožica Jordan roj. Lamper, Antonija Gajšek, poštna uslužbenka, Ivan Koren, upok., Marija Ljubič, upok., Vincenc Tabor, Ivana Kržišnik roj. Klemenčič, Ana Puh, Berta Detter, upok., Marjeta Čargo, gost. nam., Marija Čerčan, upok., Josip Tribuč, dipl. pravnik v p. in Terezija Kovič v Ihanu, Marija Irmančnik v Rečici ob Savinji, Jurij Rahne iz Rače pri Krtini, Franc Komac v Vidmu-Krškem, Anton Kotar, mlinar in žagar

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Drugi letošnji kulturni večer SKA je bil v soboto, 13. t. m. Posvečen je bil štiristoletnici rojstva Williama Shakespeara. Bila je prireditev Gledališkega odseka. Začel ga je g. Nikolaj Jelocnik, ki namesto odsotnega g. Rusa zdaj vodi odsek. On ter gospe Jelocnikova in Volovškova so izmenoma podali karakterizacijo velikega dramatika, potem pa historiat prevodov in uprizoritev Shakes.

Plesni festival Ukrajincev

Ukrajinska narodnostna skupina v Buenos Airesu, ki je zelo razgibana v svojem delu, se vsako leto z izbranim sporedom predstavi tukajšnji javnosti. Letošnja taka reprezentativna prireditev je bila v nedeljo ob pol enajstih v polno zasadenem gledališču Opera v centru mesta pod naslovom „Veliki festival ukrajinskih plesov“.

Sporod je izvajal ukrajinski balet, ki je bil ustanovljen leta 1961 in je sedaj njegov umetniški vodja plesni mojster Jura Dimitrijevič. Člani in članice tega baletnega zbora, ki ga tvorijo razne plesne skupine, so predvsem sinovi in hčere demokratičnih novonaseljencev. Na prireditvi so bile vse točke, od otroškega rajanja, preko tradicionalnih folklornih plesov, do pravih baletnih mojstrov, sprejete od občinstva z velikim odobravanjem.

Izvedba je bila v celoti visoko kvalitetna in reprezentativna. Ukrajinska demokratska narodnostna skupina v Bs. Airesu je dosegla s to prireditvijo lep uspeh. Med udeleženci nedeljske ukrajinske baletne prireditve so bile tudi nekatere visoke osebnosti iz argentinskega polit. življenja ter nekateri predstavniki diplomatskega zbora.

Jalnovi Bratje v Ramos Mejiji

V proslavo 15-letnice slovenske službe božje v Ramos Mejiji je bila v nedeljo, 14. t. m., tudi Janeza Jalna drama v 4 dejanjih Bratje. Bratje so zadnji del dramske trilogije Dom — Srenja — Brate, a če me spomin ne vara, so se imeli prvotno glasiti Domovina, pa so pozneje rodbinski dogodki dveh bratov Tratnikov tako prešli domovinsko snov, da ji je dal avtor današnji naslov. Trilogije so Jalna vedno mikale; pozneje je napisal trilogijo iz življenja barjarskih mostiščarjev in tudi prvotno povest o Ovčarju Marku je spremenil v prvo knjigo trilogije Vozarjev in ji dodal še Tri zaoblube in Izpodkopano cesto. Dramska trilogija ne obravnava treh generacij kot Vozarji, ampak Tratnike v raznih dobah, ko dejanja niso v nobeni medsebojni zvezi, razen da Tratniki tako dejanja tu in tam omenjajo.

Kot se nam kaže Jalen kot pisatelj Bratov, je bil, dasi zavesten realist Finžgarjeve šole, menda vendar nekaj inficiran od ekspresionistov, kar pričajo razna besedila igralcev, ki v običajnem medrodbinskem razgovoru niso običajna. Finžgar bi jih tako ne napisal, čeprav je rabil tudi rad izraze ljudskega „ekspresionizma“. Toda Jalen v svoji drami niti ni slikar pravega ljudskega življenja. Rodbina Mirka Tratnika je buržujska, pa tudi rodbina Tineta Tratnika je že deloma pomeščanjena. Igralci so svoje vzvišeno govorjenje podali v nekem patosu, ki je bil malo narejen in seveda ni bil v pravem skladu z realističnim potekom celotnega dejanja. Vsekakor je to trd oreh za igralce. Druga stvar je predvsem trd oreh za režiserja: tu so dogodki, ki kar brez priprave vpadajo v dramo. Deloma so zasebnega značaja, a nekatere čutimo dandanes tudi zgodovinsko nekoliko oddaljene, da jih v tujini vzrasel gledalec težje razume. Tako sem slišal nekoga, ki je podvomil, da bi imela prva svetovna vojska že neke poznejše vojne zapletljaj. Ljudje ne vedo več, da so se morali Slovenci po končani vojski boriti še za

v št. Rupertu, Viki Lešnik, šef postaje v p. v Šmarju pri Jelšah, Jože Simončič, tiskarski stavec pred vojno v Kranju, sedaj v Piranu, Jože Pirš, vlagatelj lesa v Krškem, Ivana Hočevar roj. Zalerina v Trzinu, Ivan Zagorisek, upok. v Trbovljah, Ivan Keržin, svetnik v p. v Beogradu, Mimi Fajdiga, učit. v p. v Novem mestu, Erna Kovač v Mariboru, Jakob Tekavec v Ribnici, Vinko Vrhovnik, rud. nadz. v p. v Zagorju ob Savi, Marija Uffenheimer-Baselli roj. Koritnik v Kranju, Vladimir Turnšek, fin. inšpektor v Zagrebu, Angelca Maver roj. Gorenčič v Radovljici, Ivan Štefančič, tehtničarski mojster v Št. Vidu.

peara v slovenščini. Pri tem smo zvedeli, da je bil eden starejših dramatikovih prevajalcev v slovenščino oče tu živčnega in na večeru navzočega g. Igorja Domiclja. Zatem so imenovani recitali več Shakespeareovih sonetov, kar je bilo res ustvarjalno delo odseka v najboljšem pomenu besede. Po odmoru so predvajali tri kulturne filme, ki so prikazovali angleško pokrajino in stare vedute angleških mest iz Shakespeareovih časov, dramatikov domači kraj Stratford, njega spomenike in sedanje življenje ter dobo kraljice Elizabete I. Dasi dvorana pri Bullrichu ni običajni kinematografski prostor, so projekcije brezhibno delovale.

Vsakoletni študijski dan je priredilo Slov. kat. akad. društvo v nedeljo, 14. junija, v Colegio Emaus. Dan je bil posvečen tehniki. Po sv. maši duh. svetovalec društva p. Kukovice DJ je predsednik Tine Debeljak ml. otvoril študijski dan, nakar je številnim udeležencem predaval g. Ruda Jurčec o tehniki in kulturi, kjer je podal analizo njenih medsebojnih reakcij v zgodovini.

Po kosilu pa je predaval g. Rudolf Smersu o tehniki in družbi, kjer je analiziral vpliv razvoja tehnike na družbene odnose, predvsem sedaj v dobi avtomatizacije. Obema predavanjima je sledila debata.

Zatem se je vršil letni občni zbor. Iz poročil je bilo razvidno, da je največji uspeh doseglo društvo s svojim filozofskim tečajem, ki ga je skozi poldrugi mesec vodil p. Kukovica in se ga je aktivno udeleževalo visoko število akademikov in prijateljev. Po debati o poročilih in raznem je bil pri volitvah izvoljen naslednji odbor: predsednik Andrej Žužek, tajnik Božo Vivod, blagajnik Jernej Dobovšek, odborniki Jožek Debeljak, Tine Duh ml., Jože Žakelj.

Osebnosti

Družinska sreča. V družini France- ta Štrubelj in njegove žene ge. Ivanke roj. Krajnik v San Justu se je rodila hčerka Magdalena. Družino ing. Jožeta Rezlja in njegove življenjske družice ge. Inge roj. Goll je razveselil sinček Pavel Juri. V družini Tvrčka Vlaha in njegove žene Pavlinke roj. Troha je povečala družinsko srečo hčerka Marjana. Družino Janeza Pekolja in njegove žene Majde roj. Havelka je razveselil četrti otrok — sinček. Pri krstu je dobil ime Andrejček. Za botra sta bila Pekolov brat in Polonca Havelka. Srečnim družinam naše čestitke!

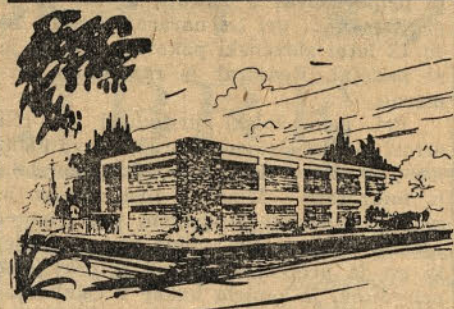
† Rozalija Malovrh. V kraju Lomas del Mirador je dne 11. junija t. l. umrla verna in narodno zavedna slovenska žena ga. Rozalija Malovrh, roj. Japelj. Po rojstvu je bila Dolenjka — doma iz Orteneka. V nedeljo dne 7. t. m. je bila še v domači župni cerkvi pri sv. maši, štiri dni zatem se je pa v njenem 69. letu nenadoma zaključila njena življenjska pot na zemlji. Rajna je ležala na mrtvaškem odru na domu, kamor so jo rojaki prihajali kropit v velikem številu. Kako priljubljena je bila med njeni, je pričala njihova velika udeležba na pogrebu, ki je bil dne 13. junija t. l. na pokopališču v San Justo. Pogrebni spreved je vodil g. dir. Anton Orehar in opravil tudi pogrebne molitve. Rajna zapušta v Argentini moža g. Avguština Malovrha, ki mu je lani umrl v Španiji brat župnik France Malovrh, ter otroke: hčerki Marijo in Darinko ter sinova Franceta in Jožeta z družinami. Vsem izrekamo globoko sožalje. Rajna naj mirno počiva v argentinski zemlji, njena duša pa pri Bogu uživa plačilo za vsa svoja dobra dela.

† Ivan Pregelj. Iz Ljubljane je prišlo žalostno sporočilo o smrti Ivana Preleja. Rajni je bil pri št. Petru v Ljubljani znan, priljubljen in spoštovan mož, ki se je vidno udeleževal v tamošnjih kat. organizacijah in ustanovah. Bil je globoko veren in narodno zaveden ter je v takem duhu vzgojil tudi vsa svoja družina. Pokopali so ga dne 24. maja t. l. pri Sv. Križu. V Argentini žalujeta za njim hčerka Ivana, por. Vivod z družino, sin Bogomil z družino, v Kanadi sin zdravnik dr. Srečko z družino, v Španiji sin Božidar in v domovini hčerki Marija in dr. Darinka por. Videčnik z družino ter sin Alojzij z družino. Vsem izrekamo iskreno sožalje, rajni pa naj v miru počiva v domači zemlji.

SAN JUSTO

Lepo število staršev, ki so se v nedeljo udeležili roditeljskega sestanka, je zgovoren dokaz, da je med nami veliko zanimanja za mladinska vprašanja. Vsebinsko globoke vzgojne misli prav iz današnjih dni nam je povedala ga. Anica Kraljeva. Prepričani smo, da je bila živahna debata po predavanju najlepše priznanje ge. predavateljici za njene praktične nasvete nam staršem, kako

naj vzgajamo svoje otroke, da bodo zrasli v verne in zavedne Slovence, ki bodo ob naši strani tudi trpeči domovini v panje in nekoč — v rešitev.

— Nova stavba Rožmanovega zavoda v Adrogué je sedaj v drugi polovici svoje rasti.

— Dobrotnikom-graditeljem so se letos pridružili še mnogi dobrotniki v Argentini, ki že tako redno prispevajo pri vzdrževanju ustanove.

— Mnogo jih je, ki so se oglasili s izrednimi prispevki, s tisočakom in še več, kar so si morda ob tem gospodarstvenem položaju v deželi težko pritrkali.

— Dolga je vrsta slovenskih duhovnikov, ki so prispevali podporo po 10 tisoč ali še več.

— Dve slovenski podjetji sta nam priskočili na pomoč z izrednim darom: industrijsko-trgovsko podjetje DYCMAR v Lanusu s 40.000 pesi in foto-podjetje FOTO-OSCAR v San Martinu s 30.000 pesi.

— Vam in Vaši mladini naj služi zavod, ki ga gradite!

ŽENA IN NJEN SVET

Anica Kraljeva

Pogovor v dveh

Jezik je velik dar božji. Z njim izrečemo besedo, beseda nas veže s sočlovekom. Z besedo Boga hvalimo; z njo izražamo svoja najvišja in svoja najnižja čustva. Beseda iz ust pravičnega je prvi blagoslov, a lahko prokletstvo iz ust krivičnega.

Beseda ima čarobno moč globoke ljubezni, tolažbe, bodrila, polna je miru in veselja, lahko je pa tudi strupena, ki žali, natolcuje, ubija.

Nasproten besedi je molk. Molk ima isto moč kakor beseda, gre le za čas, kdaj ga uporabljamo.

Za skupno družinsko življenje je beseda velike važnosti. Kako prijeten občutek imamo v družini, kjer beseda mirno teče in povezuje vse člane. Vsak spoštuje besedo vsakega, čeprav so mnenja različna.

Posebno važno je, da se tak razgovor ohrani med možem in ženo. Zakonca, ki si imata vedno kaj povedati, ne poznata dolgega časa, rada ostajata sama in ostaneta trdno skupaj tudi v najhujših preizkušnjah. To je zanj in za družino velik blagoslov.

In če je eden od njiju ljubitelj molka? Nič za to! Pogovor bo bolj kratek, važno je le, da se ne pretrga, saj skupno življenje ne zahteva gostobesednosti.

Dva zakonca sta se sprla zaradi nekaj dnevnih malenkosti. Mož se je trudil, da bi s pogovorom našel odkrito rešitev. Povabil je ženo na sprehod. Pripravil je v mislih pripraven in odkrit razgovor. Ampak zgodilo se je, da je žena preslišala možev ljubezniv poskus sprave. Kar pretrgala ga je in mu nasula vse brezpomembne neprijetnosti dnevnega dela, vse to v tožečem in očitajočem tonu. Mož se je pustil razorožiti prvi hip žalosten, nato užaljen je začel odgovarjati z močno besedo. Pogovor, ki bi ju moral zblížati, ju je še bolj razdružil.

V tem slučaju sta oba pogrešila, ko sta že bila na pragu soglasja.

Najbolje je malenkostne spore takoj odpraviti, da ne narastejo v grenkobo.

Seveda nastane vprašanje: kdo bo začel? Kdo se bo „ponižal“?

Najbolje sta to vprašanje rešila preprosta kmečka zakonca, ki sta na dan poroke sklenila, da ne bosta nikoli zapala, ne da bi preje svoja nesoglasja poravnala s skupno molitvijo Očenaša. „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi...“ Tako sta se skupno „ponižala“ in zaspala s lahkim sremem.

Zakonski možje večkrat trpijo zaradi prevelike zgovornosti svojih žena. Tak mož po nešteti poizkusih, da bi vsaj enako govorila, se slednjici vda in pušči samogovor ženi, privadi se mu, kakor se privadimo brenju stroja.

Ali ste že slišali, kako skuša včasih tih mož v družbi kaj povedati; pa ga žena prekine: „Tih bodi, bom jaz povedala!“ On stisne glavo med ramena, prijateljem je nerodno, njej pa nič! Se zdi, da čut obzirnosti in dostojnosti v klepetavi ženi popolnoma otopi.

„Že po njegovem koraku spoznam, kdaj je treba molčati,“ je rekla modra

Vsak teden ena

VES DAN JE PRI OKNU...

Ves dan je pri oknu ljubica čakala, da je blede luna mirno posijala.

Zunaj mesta z drugo ljubico je hodil, je po ravnem polju za roko jo vodil.

Tako luna reče, za oblak se skrije, da solzic ne vidi, ki jih dekile lije.

ITUZAINGO

Dne 9. julija t. l. bo ob pol peti uri popoldne v župni cerkvi sv. Jude Tadeja v mestu Ituzaingó pontifikalna maša moronskega škofa msgr. Raspantija. Med sv. daritvijo bo škof Raspanti izročil župniku g. Francetu Novaku investiduro papeškega prelata, za katerega je bil g. župnik France Novak imenovan dne 20. februarja t. l.

Pri slovesnosti po sveti maši v novo blagoslovljeni šolski dvorani bo na izrecno željo škofa Raspantija zastopana tudi slovenska skupnost.

RAMOS MEJIA

Čajanka SDO in SFZ. Na narodni praznik, 25. maja sta priredila krajevna odseka mladinskih organizacij družabno čajanko za vse svoje članice in člane, kateri so se v lepem številu odzvali vabilu odbora.

žena o svojem možu. „Po večerji, ko se odpočije, se pa lepo pogovoriva.“

Druga pa: „Tebi je lahko, v miru delaš svojih osem ur, a jaz? Ves dan na nogah, otroci so grozni, razbili so okno, v trgovini sem morala plačati račun, radio se je pokvaril...“ Tako se vsuje na trudnega in večkrat zagrenjenega moža ploha neprijetnih novic, ko se vrne od dela. Pametna žena bi mu isto povedala, a z mirnim glasom v trenutku medsebojnega razgovora o družinskih dogodkih dneva.

Mlada vdova predsednika Kennedyja je rekla: „Nikoli nisem sama odločala v družinskih zadevah. Počakala sem na mirne trenutke najinega pogovora. Odločila sva vse sporazumno, tudi o hišnih malenkostih in celo o mojih oblekah.“

Naravno je, da se žena zanima za delo svojega moža. Naj mu pove, da ga občuduje zaradi znanja, zaradi spretnosti. Naj ga z zanimanjem posluša, naj ga sprašuje, saj je to vendar njegov svet. Naj si misli: „Blíže si bova, če bom spoznala njegov poklic.“

Ko pridejo za moža hudi trenutki bdisi v delu ali v družbi, naj mu bo ženska beseda v bodrilo, naj ga vodi v pravično rešitev, v mir in spravo, ne v zagrenjenost in sovraštvo.

Možje so bolj molčeči kakor žene, zato so tudi videti modrejši. A molk ni vedno na mestu, včasih je celo škodljiv. Odločna moževa beseda izrečena v pravem trenutku, reši zmedo in nejasnost v družini in družbi.

V zgodovini imamo veliko znanih izrekov, ki so rešili usodo narodov. Bili so izrečeni v pravem trenutku.

Bolestno molčeči mož v družini postane njena mora. Družina utihne ob njegovem prihodu, pogovori zamrejo, vsak se stisne v svoj svet.

Molk ima svojo moč! O, da! V tem slučaju porazno. Žena se je naveličala njegovih enozložnih odgovorov, otroci ga ne sprašujejo, a tudi o sebi mu nič ne povedo, in tako si ostanejo pod isto streho tuji.

Skupen pogovor je v družini nujna zadeva, zlasti v tujini, ko je večkrat posamezna družina majhen otok sredi tujega okolja. Med zakoncema je pa molk pravi strup, posebno za ženo. „Saj bi rekli kakšno, pa mi kar ne gre z jezika!“ Potrudi se, bratec! Zini pohvalo ženi, ki jo s svojim trudom za družino pravično zasluži. Povej ji od časa do časa, da ima lepe oči, da si je kupila lepo obleko, da je pametno govorila v besedi, saj je prvi stavek je težak. Če jo imaš rad, ti bo beseda tekla sama, saj pohvala izvira iz ljubezni. In to je za oboje zelo važno. Ni dovolj, da čutiš sam, čutiš mora iz tvojih besed tudi ona. In — pohvala vsakemu dobro stori, posebno ženi. V njej bo našla veselje in korajžo za nadaljno življenjsko borbo.

In tudi, ko bo prišla iz njegovih ust pravična ostra beseda, ne bo užaljena, ker bo vedela, da jo ima rad.

SLOVENCJI PO SVETU

KANADA

Slovenska folklorna skupina župnije Marije Pomagaj in rajalna skupine slovenske šole sta pod vodstvom Cirila Soršaka 8. maja nastopila na Freedom festivalu v O'Keefe Centru v Torontu. Prišla sta med finalistke in znova nastopila na zadnjem dnevu festivala dne 10. maja. Ocenjevalna komisija ji-ma je prisodila drugo mesto ter nagrado 300 dolarjev.

AVSTRALIJA

Iz družinskega življenja Slovencev v Avstraliji,

Pri Mariji Pomagaj v Melburnu so bili kršteni: Sonja Ana, hčerka Silvana Bučaj in Ane roj. Mejak iz Macleoda; Franc, sin Franceta Zgornika in Marije roj. Srmedel iz North Richmonda; Dušan Janez, sin Stanka Ogrizka in Pavleroj. Gorjanc iz Ascot Vale; John, sin Franka Pipan in Veronike roj. Čapev iz Oakleigha; Helena, hčerka Albina Cetin in Jolande roj. Polh iz Glenroya; Jože, sin Jožeta Butale in Elze roj. Retsma; Suzana Marija, hčerka Ivana Štibilja in Hilde roj. Spreitzer iz Fawknerja; Nikolaj Stanley, sin Nikolaja Omana in Branimire roj. Zore iz East Brightona; Marko, sin Bogomirja Krševana in Lisle Jean roj. Jonhstone iz Kew; Janez Bižodar, sin Antona Walterja in Marije roj. Cegljar; Hinko Branko, sin Hinka Bedrača in Štefanije roj. Valker; Sandra Dragica, hčerka Draga Slavca in Kristine roj. Kalister; Simon Alojz, sin Alojza Kovčiča in Eme roj. Poženel iz East Hawthorna; Ana, hčerka Valterja Proseneka in Terezije roj. Horvat iz Cleytone; Berta Marija, hčerka Jožeta Kranjca in Berte roj. Mlakar iz North Sunshine; v Coburgu: Martin, sin Martina Pirca in Rožice roj. Doma iz Moomba Park; v Geelongu: Miroslava, hčerka Venceslava Seljaka in Marije roj. Kovčič; v St. Albansu: Franc, sin Josipa Zemič in Milke roj. Posavec.

Poročili so se v Glenroyu: Stanko Hafner in Janette Cockerill; v Flemingtonu Anton Bizjak in Marica Nitica; v Geelongu: Jožef Kranjc in Elaine May Mc Guire in Franc Budja ter Linda May Noble; v Kew: Nikolaj Kure in Julijana Kastelic ter Stanislav Starc in Marija Starc; v Sunshine: Franc Čampelj in Maria Stella Xerri; v St. Albansu: Vinko Marn in Lucija Vinko.

PO ŠPORTNEM SVETU

Argentina je osvojila v Brazilu Pokal narodov. Za 50-letnico Brazilske športne zveze je ta priredila posebno nogometno tekmovanje, na katero je povabila reprezentance Argentine, Anglije in Portugala. Brazilci, ki so dvakrat zaporedoma osvojili svetovno prvenstvo, so bili popolnoma prepričani, da jim pokal ne uide. Toda Argentina jim je zmesala štrene. Argentinsko moštvo je zmagalo v vseh treh tekmah in ni niti enega gola prejel. V prvi tekmi so Brazilci pregazili Anglijo s 5:1, dočim je Argentina s težavo premagala Portugal z 2:0. Športni kritiki so bili prepričani, da argentinsko moštvo ne more računati na kakšen poseben uspeh proti Brazilu. Toda dogodki na igrišču so pokazali popolnoma nasprotno: Argentina je premagala Brazil kar s 3:0. V zadnji tekmi je argentinsko moštvo premagalo še Anglijo z 1:0. Portugal in Anglija sta igrali neodločeno 1:1. Brazil pa je premagal Portugal s 4:1 in osvojil drugo mesto.

V finalni tekmi za Evropski odboj-karski pokal je prvak Vzhodne Nemčije Leipzig premagal zagrebško Mladost s 3:1 (1:12, 4:15, 15:12).

Konec marca je bilo v Pragi svetovno prvenstvo v rokometu. V finale se je uvrstila tudi Jugoslavija, ki je nato zasedla 6. mesto. Prvak je Rumunija, slede Švedska, ČSSR, Zah. Nemčija, ZSSR.

V Evropi je italijanski nogometni klub Internazionale v finalni tekmi na Dunaju premagal Real Madrid z 2:0 in osvojil evropski pokal prvakov. V Južni Ameriki pa tekmovalje še traja. Tako je buenosaireski Independiente do nedelje premagal kolumbijski klub Millonarios iz Bogota s 5:1, prejšnji teden pa je izločil perujskega prvaka Alianza iz Lime s 4:0 in 2:2.

Pred tedni sta jugoslovanska teniška reprezentanta Jovanović in Pilić v Beogradu premagala argentinska teniška igralca Aubona in Soriana v osmini finala evropske cone za Davisov pokal s 5:0. Prejšnji teden pa sta ju iz nadaljnega tekmovanja izločila v Manchesteru angleška igralca Mike Sangston in Robert Wilson.

V Ženevi je bil zaključen predolimpijski turnir v košarki. Prvi dve mesti za zasedli reprezentanci Finske in Madžarske, ki sta s tem dobili pravico nastopa na olimpijskih igrah v Tokio. Brez predhodnega tekmovanja pa je bilo pripuščeno na igre že 12 državnih moštev, med njimi tudi Jugoslavija, ki je na svetovnem prvenstvu zasedla drugo mesto, na evropskem pa tretje.

Vestnik SFZ

STARŠI — NA POMOČ!

Starejši telovadni strokovnjak nam je pripovedoval o klofuti, ki mu jo je pri telovadni uri za naračaj prisolil 10 do 12 letni slovenski pokovec. Res se je ni nadejal. Reagiraj le v razmeram primerno.

Pri neki šolski prireditvi so bili otroci po končanem sporedu povabljeni na pogostitev. Kaj je sledilo povabiti iz mikrofona? Mladina obeh spolov je planila z vikom in krikom proti ugrujenim mizam. Praznično razpoloženje, ki ga je priklicala skrbno pripravljena prireditev, je zamrlo kakor v Cankarjevem Prvem maju.

Če naši otroci preskušajo moč svojih obutih nog na balkonu v Slovenski hiši in moč svojih grl med odmori na marsikateri slovenski prireditvi, kaj zato: neke se morajo razletati in nakričati!

Se je zgodilo, da je nadebudni mladec poslal svojo mater domov, ko ga je ta prišla gledat k telovadbi. In mamica je vdano poslušala „novo“ učenost svojega miljenca, namesto da bi... Morda pa se je doma domislila svoje naloge in položila seme „stare“ vzgoje v otrokovo dušo. Upajmo!

Ali je kaj čudnega, da je prišlo tudi pri nas do nogometnih bitk in odboj-karskih preprirov, ki pač nikomur niso v čast — niti gledalcem niti „bojovníkom“ (igralce jih v takih primerih ne moremo imenovati)? Zadnje poročilo o nogometni tekmi med lanuškim in sanmar-tinskim moštvom že kaže bistveno spremembo.

Omenim naj izredno ugoden vtis, ki ga je vselej zapustil nastop adregejskih odbojkarjev. Prvo vprašanje, ki so jim ga zastavili po vrnitvi v zavodu, je bilo: „Kako ste se obnašali? To je važno!“ Kljub temu, da so morali kdaj pa kdaj prezreti kako posebno sodnikovo odločitev in je v njih vse vrelo, so se vzdržali vsake neprimerne geste in besede. Kljub porazu so vedno zmagali samega sebe.

Spričo bolj težkih razmer v naši vzgoji in tudi v telesni vzgoji se je odločil mladi zakonski mož, da prevzame delo pri naraščanju. To seveda poleg drugega zato, da bo tudi na tem področju pripravljen, ko bodo njegovi otroci godni za vstop na naše prireditve in na naša igrišča, da njegovi otroci ne bodo „taka plaga“.

Starši morajo zasledovati otrokove telovadne ure in športne nastope. To tembolj, ker nimamo dovolj športnih strokovnjakov (kdaj jih bomo dobili, čigava naloga je to?) in tudi nimamo tako opremljenih telovadnih in športnih igrišč, kakor bi bilo treba.

Delo s sedanjo mladino je težavno. Obvlada ga samo strokovnjak in ljubitelj mladine. Starši, ne izgovarjajte se na Argentino in na cesto. Manj nadur in luksusa v hišo in več razmišljanja, kako se bomo posvetili — menda vendar — svojim otrokom. Ne pričakujte čudeža od slovenskega učitelja in športnega referenta! Slovenska šola in mladinska organizacija bosta storili vse po svojih močeh, vi pa posnemajte mladega moža, ki se pripravlja, da bo vsestransko pomagal svojim potomcem.

Ne prezirimo plevela na vzgojnem področju, ne zapirajmo oči ob negativnih pojavih v življenju naše mladine. Javnost še ni pozabila na perujsko žalostno in Peletovo nešportno obnašanje proti argentinskemu nogometasu. Plevela, ki je zrasel nad njimi niso o pravelem času izruvali s korenino.

Očistimo njivo — starši, na pomoč!

Sestanek odbora SFZ A. M. Slomšek v Ramos Mejia bo v soboto, 27. junija ob 20 v domu.

Sestanek širšega odbora SFZ in športnih referentov bo v nedeljo, 28. junija ob 10,30 po sv. maši v Slovenski hiši. Udeležba obvezna.

Članarina, ki je bila letos določena za vse odseke SFZ, mora biti poravnana do 5. julija odbornikom Zveze.

Lahkoatletski turnir bo 20. junija v Lanusu. Začetek ob 10 dopoldne. Po kosilu nadaljevanje.

OBVESTILA

Sestanek naraščajnic iz Morona bo na Pristavi v soboto, 20. junija ob 15.

Sestanek naraščajnic iz San Martina bo v domu 21. junija ob 10.

Fantovski odsek in dekliški krožek v San Justu bosta priredila v nedeljo, 21. junija po sv. maši spominsko proslavo padlim žrtvam. Vabljeni vsi prijatelji!

Sestanek krožka SDO v Ramos Mejia bo v nedeljo, 21. t. m. ob 10 v Slomškovem domu.

III. prosvetni večer v Slomškovem domu bo v soboto, 20. junija ob 8 zvečer. Predava g. prof. Pavle Verbic o temi: „Kako so komunisti pripravljali svojo revolucijo v Sloveniji“.

Skupna dekliška vaja za mladinsko akademijo bo v soboto, 20. junija ob 16 v prostorih Slovenske hiše.

Spominska proslava za pisatelja Ksaverja Meška bo v nedeljo, 21. junija, po sv. maši v domu v San Martinu. Na sporedu je predavanje dr. Tineta Debeljaka in recitacije iz pisateljevih del.

V Carapachayu bomo imeli 21. junija izvrstne koline od priznanega mojstra g. Dovča. Vsi prijatelji iskreno vabljeni!

Proslava slovenskih otrok mladinskega zavetnika sv. Alojzija bo v nedeljo, 21. julija ob 16 v Slovenski hiši. Po sv. maši pravljica igra „Zvezdica zaspanka“.

Slovenski srednješolski tečaj v treh oddelkih bo v soboto, 27. junija od pol 4 do pol 8 zvečer v Slovenski hiši.

Roditeljski sestanek staršev v San Martinu bo v soboto, 20. junija, ob 16 v domu. Predavala bo ga. Anica Kraljeva. Vsi starši vladno vabljeni!

III. kulturni večer Slovenske kulturne akcije bo v soboto, dne 27. junija ob 19 v dvorani Bullrich, Sarandí 41, Capital. Predaval bo g. vseuč. prof. dr. Filip. Žakelj; Velika liturgična obnova v Cerkvi.

Sestanek naraščajnic iz San Justa bo v Našem domu v nedeljo, 28. junija ob 14.

Slovenski dom v Berazategui priredi v nedeljo, dne 28. t. m. domobransko proslavo. Ob 16 bo sv. maša za pokojne žrtve, katero bo daroval č. g. dir. Anton Orehar v župni cerkvi v ulici št. 1. Ob 17 pa bo proslava našim junakom v domu. Vljudno vabljeni!

28. junija bo na Pristavi družabni „asado“, ki ga prireja DSPB. Ko se je kmalu po oglasu, objavljenem v našem tisku pretekli teden, začela prijavljati vrsta prijateljev in znancev, je eden med njimi dejal: „Iz takšnega snidenja in ker nas bo toliko skupaj, bi pa pravzaprav lahko napravili 'Ahacevo nedeljo'“. Nad 60 doslej že prijavljenih se bo tako 28. junija spomnilo nekdanjih bojev proti komunistom, pa profi Turkom in vsem sovražnikom slovenskega naroda. Pri sv. maši sicer ne bo plašča iz nekdanje Hasanove svile, bo pa prijateljsko vzdušje: in za to gre — zbrati prijatelje, soborce ob številnih mizah na topli pomenek. — Torej: na svidenje na Pristavi! Prijave na telefon: 629-9256 (Viktor Berlöt).

V Carapachayu se bomo dne 28. junija ob 16 še posebej spomnili naših nepozabnih padlih junakov.

Slovensko gledališče v Bs. Airesu: Dne 4. in 5. julija v dvorani Slovenske hiše ljudska igra Fr. S. Finžgarja: „Naša kri“.

Romanje Družabne pravde bo odšel vsako leto na Marijin praznik 15. avgusta od 12. leta dalje je precej zanimanja. Informacije in prijave ob sobotah po 6 v Slomškovem domu pri ge. Brula.

Slovenska farna skupnost v Moronu po pozdravila v svoji sredi na Pristavi novoimenovanega prelata č. g. Franceta Novaka. Že sedaj lepo vabimo vse škofljane moronske škofije. Dan in uro bomo v najkrajšem času sporočili.

II. fotografska razstava Mladinske vezi je prestavljena na sredo julija. Vse črno-bele fotografije ali barvne diapozitive oddajte čimprej v Dušnopastirski pisarni: Kategorije: Pokrajinske, skupinske, portreti, tihožitja, razno. Vabljeni vsi mladi fotografski amaterji.

Poizvedba. Na očnike in bralce Svob. Slovenije lepo prosimo, da bi nam sporočili podatke o Antonu Kramerju iz Celja. Njegovi osebni podatki so naslednji: Rodil se je 3. decembra 1922 v Sp. Hudinji pri Celju. Dne 15. oktobra 1942 so ga Nemci mobilizirali. V nemški vojski je bil najprej v Glazebachu, nato pa v Salzburgu. Nekaj časa tudi v Grazu. Zatem so ga poslali v Trst, kjer je bil tolmač vojne pošte 17061 F. V Trstu je bil do 20. aprila 1945. Od tega dne je za njim izginila vsaka sled. Lepo prosimo za sporočilo o poizvedovanju. Po njem sprašuje njegova mati Marija Kramer, ki izgubljenega sina edinca išče že od leta 1945 naprej, pa do doslej o njem ni mogla še ničesar zvedeti. Še vedno misli, da je živ in da ga bo še kdaj videla v življenju. Ponovno vse prosimo, pomagajte nam, da bomo lahko trpeči materi sporočili za-prošene podatke.

Poizvedba. Kdor kaj ve, kje živi Venceslav Škufca, roj. 25. 7. 1909 v Ratju, št. 6 (sedaj Ratje št. 20), po domače pri Jerglovih, okraj Novo mesto (sedaj Ljubljana), naj sporoči uredništvu „Oznanila“, Ramón Falcón 4158. Kot domobranec je nazadnje pred odhodom v tujino služil v Lavrici, Škofljici pri Ljubljani in v Grosuplju. Nekateri trdijo, da so ga videli v taborišču v Avstriji, drugi na transportu za vrnitev. Po 1. 1945 je izginila vsaka sled za njim. V Dušnopastirski pisarni morete videti njegovo zadnjo fotografijo v domobranski uniformi.

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires

HOTEL TIROL

(bivši hotel „Primavera“)

vam nudi lepe sobe s kopalnico, centralno kurjavo, garaža

MAKS in ZORA RANČNIK

MAR DEL PLATA

Mitre 2024

T. E. 2-8425

Hotel je odprt vse leto

ADVOKAT

DR. JOŽE LOZAR

Tucumán 1438

T. E. 46-5458 in 40-5353

planta baja ofic. 2

SLOV. DOM V SAN MARTINU

vabi vse rojake na

KOLINE

ki bodo na razpolago

v nedeljo, 5. julija

popoldne

IGRAL BO „MOULIN ROUGE“

Prodaj LOT V RANELAGH

„esquina“ — 250 kv. m.

200 metrov od Golf Cluba

Poizvedbe: 658-9908

VLOGE — POSOJILA

Slovenska hranilnica

z. z. o. z.

Avda. San Martín 263

1. nadstropje, desno

(pol kvadre od Slomškovega doma)

Uradne ure ob sobotah od 16 do 20

Dežurna služba ob nedeljah od 9—11

Ne bo Vam žal, če pridete na

KARAPAČAJSKE KOLINE

21. junija 1964

Jugoslovansko Sokolsko društva

bo priredilo 28. junija t. l. ob 16.30

v Jugoslovanskem domu, ul. J. Nuñez 1751, Dock Sud

VELIKO VIDOVDANSKO PROSLAVO

s pestrnim sporedom — sodelujejo češkoslovaški in ruski Sokoli ter ruski skavti

Obenem bo proslava 25-letnice obstoja Jugoslovanskega doma v Buenos Airesu

Rojaki iskreno vabljeni!

Odbor

Nenadoma je poklical Vsemogočni po plačilo našo dobro ženo, mamo in staro mamo

Rozalijo Malovrh

K zadnjemu počitku smo jo položili v soboto, 13. t. m. na pokopališče v San Justu.

Vsem, ki so nam ob tej težki uri stali ob strani, naj bo Bog dobrotni plačnik.

Žalujoči:

Mož Avguštin in otroci z družinami

Buenos Aires, 11. junija 1964.

Vsem rojakom sporočamo, da je dne 11. junija 1964 umrla naša zvesta članica, gospa

Rozalija Malovrh roj. Japelj

Zadnje zemsko bivališče je dobila dne 13. junija t. l. na pokopališču v San Justu.

Zavedno članico bomo ohranili v trajnem, hvaležnem spominu. Maša za pokoj njene duše bo v Slovenski kapeli dne 23. junija ob 9 dopoldne.

Zedinjena Slovenija

V domovini je umrl dne 22. maja 1964 v 86. letu naš dobri oče in stari oče, gospod

Ivan Pregelj

železniški vlakovodja v pokoju

Pokopali so ga dne 24. maja 1964 na ljubljanskem pokopališču.

Svete maše zanj se bodo brale v Moronu.

Priporočamo ga v molitev in blag spomin!

Žalujoči:

v Argentini: hčerka Ivana por. Vivot z družino, sin Bogomil z družino; v Kanadi: sin dr. Srečko z družino; v Španiji: sin Božidar; v domovini: hčerka Marija, sin Alojzij z družino in hčerka dr. Darinka por. Videnič z družino

Buenos Aires — Kanada — Španija — Ljubljana, maja 1964

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

CORREO
ARRENDADO

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA

Concesión N° 5824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 770.902

Naročnina Svobodne Slovenije za leto
1964: za Argentino \$ 800,—; za Severno
Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za
pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados
Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

Tečaj valut v menjalnicah v Bs. Aire-
su, v torek, 16. 6. 1964. Prodajna cena:
1 USA dolar ..... m\$N 138,40
1 angleški funt ..... " 388,50
100 italijanskih lir ..... " 22,25
100 avstr. šilingov .... " 539,—
100 nemških mark .... " 3.495,—

Recreo „Europa“ de Rovtar y Rovtar
Hnos., Río Carapachay, Tigre, T. E.:
749-0589, na razpolago tudi Slovincem.